

3. Лугова М. С., Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. С. 250.

4. Цимбалюк І. Фіскальний простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. ISBN 978-966-940-399-5

5. Khomiuk N. & Nataliia P. Organizational and economic mechanism of diversification of sustainable development of rural areas in the conditions of decentralization. *National Interest*, 2021. 2(6), 1–11. URL: <https://sc01.tci-thaijo.org/index.php/NIT/article/view/240169>

6. Бюджетний кодекс України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2010. № 50-51. Ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n311>.

УДК: 368

Дирда Ангеліна
здобувачка вищої освіти
Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна

Науковий керівник:

Діденко Людмила
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансових ринків та технологій
Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна

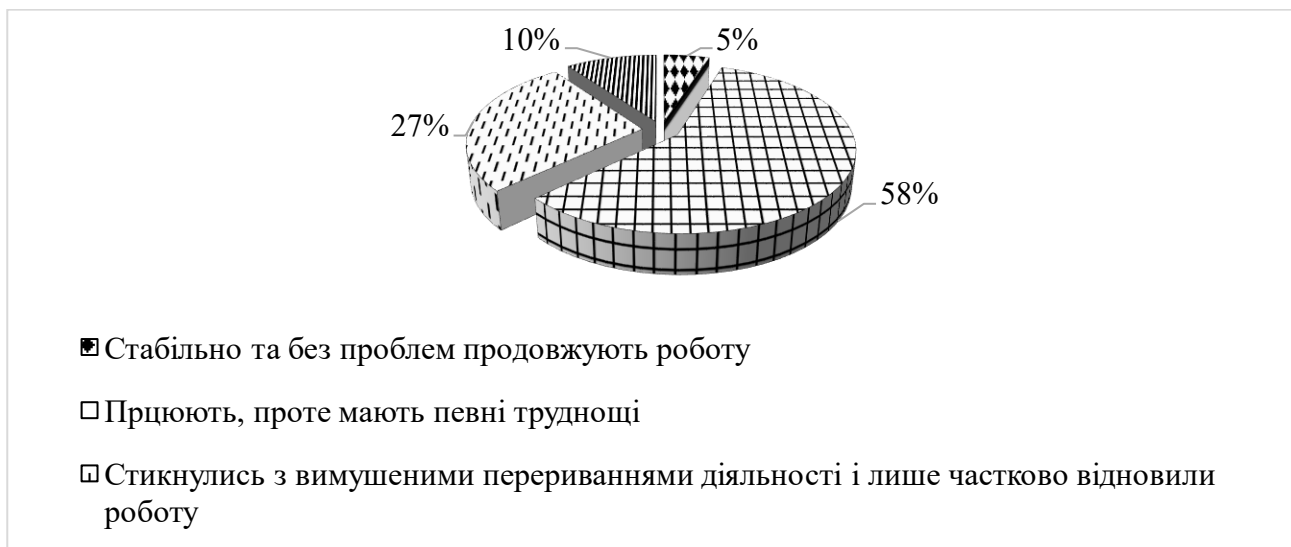
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Протягом останніх років національний страховий ринок стикається із рядом складних випробувань, які обумовлені загостренням пандемії та карантинних вимог, військовими діями на нашій території та виникненням й поширенням глибоких кризових явищ у фінансовій системі та економіці загалом. Ці фактори здійснюють безпосередній вплив на страхову діяльність, дохід та рух фінансових потоків. Зокрема від зовнішніх та внутрішніх чинників, залежить розвиток суб'єктів цього ринку, якість надання страхових

послуг на цьому ринку, майбутня норма прибутку від страховиків. основні та інвестиційні операції, можливість залучення фінансових ресурсів та інвестування їх у прибуткові активи тощо.

Яким є потенційне майбутнє страхового ринку очима НБУ – це підтримка страхового ринку, зокрема, у напрямі зниження ризику миттєвої ліквідності, для забезпечення стабільності на ринку нормативи не «пом'якшуються». У страховиків, які не виконували обов'язкові фінансові нормативи у довоєнний період зростають ризики невиконання поточних зобов'язань та виходу з ринку. Регулятор також опрацьовує можливості розширення переліку дозволених транскордонних операцій перестраховування [1].

За результатом опитування, проведеного НБУ (рис. 1), станом на березень 2022 року, більшість страховиків продовжувало свою діяльність евакуювавши співробітників у безпечніші регіони та забезпечивши віддалену роботу персоналу. Проте страхові компанії в Україні зіткнулися з низкою принципово нових викликів.

Рис. 1. Результати опитування страховиків-учасників Асоціації «Страховий бізнес» щодо їх діяльності в умовах воєнного стану.
Джерело: побудовано автором за даними НВ Бізнес [2].

У зв'язку з тимчасовою окупацією територій, цілковитим знищенням об'єктів нерухомості, вимушеним переміщенням суб'єктів бізнесу в результаті відбувається скорочення кількості центрів обслуговування клієнтів страховиків. На даний час складно кількісно оцінити отримані збитки страхового ринку, пов'язані з війною, проте вони, беззаперечно, є значними. У першу чергу,

військовий конфлікт загрожує значним падінням платежів, так вже в березні у переважної більшості страховиків цей показник вже становив 50-90 %. Крім того, продовжується тенденція до зменшення кількості діючих страхових компаній.

Також до цих проблем додалося суттєве зниження обсягів продажів, особливо через роздрібні канали, і значне зменшення розміру грошових надходжень страхових компаній у вигляді страхових премій. Крім того, різко збільшилася кількість запитів від клієнтів на відтермінування чергових платежів та розірвання договорів страхування. При цьому суттєво змінилася модель дистрибуції страхових полісів та процеси відшкодування, дедалі більше трансформуючись в онлайн. У зв'язку з переміщеннями, тимчасовим захопленням територій, фізичним знищенням об'єктів нерухомості скоротилася кількість центрів обслуговування страхувальників. Проблемними є організація врегулювання страхових випадків у регіонах, де ведуться бойові дії, проведення оглядів транспортних засобів, отримання та належне оформлення оригіналів документів для подання страховику з метою отримання страхової виплати та ін. [3].

Враховуючи наявні проблеми та ситуацію на ринку, держава намагається врегулювати складні економічні труднощі, що склались на ринку. Тому Національним банком як основним регулятором страхового ринку були розроблені та представлені рекомендації [4], що стосувались спрощення процедури врегулювання страхових випадків, за допомогою використання електронних документів, їх копій якщо неможливо чи ускладнено отримати оригінали, або ж використання інших засобів дистанційного врегулювання страхових випадків на період воєнного стану.

В сьогоденні умовах, важливим є використання у діяльності страховиків технологічні розробки для пропозиції нових методів надання послуг. Так діючи в таких умовах, страховики інтегрують технології у свій власний бізнес та онлайн-канали. Пропонуючи більшість своїх продуктів через електронні формати полісів. В свою чергу попит серед страхувальників на онлайн-послуги досить підвищився, та продовжує рости що пов'язано насамперед з бажанням знизити ризик небезпеки при відвідуванні офісів страхових компаній [5].

Також можемо виокремити наступні три напрямки розвитку сфери страхування:

- за рахунок впровадження автоматизації внутрішніх процесів знизити сукупні витрати страховиків;
- важливого значення для забезпечення розвитку страхових компаній використовувати зарубіжний досвід;
- за допомогою Blockchain проєктів підвищити ефективність діяльність страховиків.

Не менш важливим є запровадження таких технологій як FinTech, зокрема на міжнародній арені доцільно поставити мету розвитку країни як світового фінансового центру з виділенням спеціалізації за основними двома напрямками, а саме: на операціях з цінними паперами, страхуванні міжнародних торгових потоків [6].

Таким чином, можемо підвести підсумки, функціонування страхового ринку відбувається в досить складаних умовах. На основі проаналізованих проблем, які стримують розвиток ринку страхування, побудована концептуальна модель його розвитку. Вирішення цих проблем сприятимуть зближенню нормативно-правового забезпечення до міжнародних стандартів, стимулюватимуть активізацію страхової, фінансової та інвестиційної діяльність страховиків.

Список використаних джерел:

1. Савчук С. Ринок небанківських фінансових послуг після війни. Веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/25/687455/> (дата звернення 06.03.2023).
2. Черняхівський В. План Маршалла для українського страхового ринку. *НВ Бізнес*. 2022. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/yak-vplinula-viyna-na-strahoviy-rinok-ekspert-ostanninovini-50237940.html> (дата звернення: 06.03.2023).
3. Смоляк В. А. Особливості визначення фінансової стійкості страхових компаній в умовах реформування ринку фінансових послуг. *Бізнес-навігатор*. 2022. № 3(70). С. 128-131. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28817> (дата звернення: 06.03.2023).
4. Що потрібно знати небанківським фінансовим установам під час воєнного стану. *Офіційний сайт НБУ*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/scho-potribno-znati-nebankivskim-finansovim-ustanovam-pid-chas-voyennogo-stanu> (дата звернення: 06.03.2023).
5. Татарин Н.Б., Лопушанський Р.В. Модернізація ринку страхування України в умовах пандемії COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/271> (дата звернення: 06.03.2023).

6. Діденко Л.В., Гулей А.І., Ясентюк А.С. Розвиток фінансового ринку України під впливом фінансових технологій. *Збірник наукових праць Державного податкового університету: електронне наукове видання*. 2022. № 1. URL: <https://dpu.edu.ua/zbirnyk-naykovyhprrats> (дата звернення: 06.03.2023).

UDK 336:005.8-029:3

Adamchuk-Korotytska Mariia,
PhD student of the Laboratory of Projects and Initiatives
Lesia Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

Khrushch Yuri,
Lutsk, Ukraine

CHARACTERISTICS OF FINANCING SOURCES OF INCLUSIVE DEVELOPMENT PROJECTS

Inclusion is a process of increasing the degree of participation of all citizens in society, including people with disabilities and other groups with reduced mobility. In the conditions of war, the issue of implementation of inclusive development projects is becoming increasingly urgent and urgent. Their main task remains to ensure access of all segments of the population without exception to services and resources - food, housing, medical care, education, the labor market, which allows people to survive, maintain their health, and improve their well-being.

The Ukrainian term “inclusion” comes from the English “inclusion” and in the most simplified sense means involvement, inclusion in various spheres of society’s life of everyone, without any differences and restrictions [1].

As noted by N. Pavlikha and I. Tsymbalyuk, the basis of inclusive development is the need to ensure the participation of the country’s population in the process of growth both from the point of view of decision-making and in the formation of growth factors. This type of socio-economic growth is aimed at the development of a person,